# KOMISJONI OTSUS,

## 11. märts 2008,

## riigiabi kohta, mida Saksamaa andis katmikkultuuride kasvatamisega tegelevatele ettevõtjatele mineraalõlimaksust vabastamise vormis

*(teatavaks tehtud numbri K(2008) 860 all)*

**(Ainult saksakeelne tekst on autentne)**

(2008/715/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõiget 2,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sättele ja võttes neid märkusi arvesse, [1]

ning arvestades järgmist:

### I. MENETLUS

(1) 19. aprilli 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. aprillil 2005, teatas Saksamaa meetmest, millega nähti ette 2005. ja 2006. aasta maksusumma tagastamine katmikkultuuride kasvatamisega tegelevatele ettevõtjatele. Meede sisaldab edasilükkavat tingimust, mille kohaselt on meetme rakendamiseks vaja komisjoni nõusolekut. Teatis registreeriti riigiabi juhtumina numbri N 189/05 all.

(2) Meede on teatamata riigiabi (2001–2002) pikendamine, mida oli eelnevalt juba pikendatud (2003–2004) ja millest ei olnud samuti teatatud. Mõlemat teatamata riigiabi käsitlevad andmed kanti teatamata riigiabi nimekirja numbri NN 36/05 all.

(3) Komisjon teavitas Saksamaad 20. oktoobri 2005. aasta kirjaga otsusest algatada kõnealuse abi suhtes ametlik uurimismenetlus vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 2. [2] Saksamaa esitas oma seisukoha 22. novembri 2005. aasta kirjaga. Komisjonile laekusid huvitatud isikute märkused. 14. juuni 2006. aasta kirjaga esitas Saksamaa kommentaarid kõnealuste märkuste kohta ja 12. detsembri 2007. aasta kirjaga lisateavet.

### II. ABIKAVA KIRJELDUS

(4) 16. augustil 2001 kehtestas Saksamaa mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seaduse alusel katmikkultuuride kasvatamisega tegelevatele ettevõtjatele katmikaladel kasutatavate kütuste (kütteõli, maagaas, vedelgaas) suhtes kaheks aastaks maksusoodustuse. Abi anti maksusumma tagastamise vormis.

(5) 23. detsembri 2002. aasta seadusega, millega arendatakse edasi ökoloogilist maksureformi, pikendati esialgselt ajavahemikul 1. jaanuarist 2001 kuni 31. detsembrini 2002 kasutatud kütuste eest tasutud maksu tagastamist 31. detsembrini 2004.

(6) Saksamaa kavatseb direktiivi ülevõtmiseks 9. detsembril 2004 vastu võetud seaduse alusel jätkata maksu tagastamist 2006. aasta lõpuni ja teatas pikendamismeetmest riigiabina numbri N 189/2005 all.

(7) I lisas toodud tabelid näitlikustavad maksude tagastamist ja nende rahalist mõju katmikkultuuride kasvatamisega tegelevatele ettevõtjatele võrreldуna ülejäänud põllumajandussektoriga.

(8) Komisjon otsustas algatada ametliku uurimismenetluse järgmistel põhjustel:

(9) Meede on riigiabi. Saksamaa märkis, et käesoleval juhul tuleb kohaldada erikorda vastavalt nõukogu direktiividele, mis käsitlevad energiatoodete maksustamist (direktiiv 92/81/EMÜ, mis on asendatud 2003. aastal vastu võetud direktiiviga 2003/96/EÜ). Nimetatud direktiivide kohaselt võivad liikmesriigid kohaldada aianduses kasutatavatele mineraalõlidele vähendatud maksumäära.

[1] ELT C 67, 18.3.2006, lk 23.
[2] Vt joonealune märkus 1.

(10) Komisjon avaldas selle arvamuse suhtes kahtlust. Nimetatud direktiivide ja eelkõige direktiivi 2003/96/EÜ kohaselt peab liikmesriikide maksustamiskord olema kooskõlas ühenduse õigusega ja erandite tegemine ei tohi kahjustada ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamist. Meetmed ei tohi mõjutada siseturu nõuetekohast toimimist ega tuua kaasa konkurentsi kahjustamist.

(11) Käesoleval juhul kahjustas abi ilmselt konkurentsi, kuna energiatoodete vähendatud maksumäära kehtestamine katmikkultuuride kasvatamisega tegelevas energiamahukas majandusharus avaldas otsest mõju tootmiskuludele ja seeläbi konkurentsivõimele.

(12) Komisjon märkis, et maksu tagastamisel on valikuline iseloom, kuna aiandussektoris tehti vahet avamaa- ja katmikkultuuride kasvatamisega tegelevate ettevõtjate vahel.

(13) Komisjon tõi esile, et liikmesriigid võivad anda maksusoodustusi, kui see ei too kaasa konkurentsieeskirjade rikkumist. Komisjon leidis menetluse selles staadiumis, et riigiabi eeskirjad ei sisalda sätteid, mis lubaksid liikmesriikidel seda liiki abi anda.

(14) Komisjon oli menetluse selles staadiumis arvamusel, et kõnealune meede on tegevusabi, mis on ühisturuga kokkusobimatu.

## III. **SAKSAMAA MÄRKUSED**

(15) Saksamaa esitas oma märkused asjaolude ja menetluse kohta.

(16) Saksamaa on arvamusel, et vähendatud maksumäär ei olnud asja olemusest tulenevalt valikuline, kuna kütuseid kasutatakse ainult katmikaladel.

(17) Juhul kui meede on valikuline ja seega riigiabi, saab riigiabi andmist õigustada asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel. Riigiabi andmist õigustavad ka direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 lõike 2 punkt f ja direktiivi 2003/96/EÜ artikli 15 lõige 3. Saksamaa leiab, et tegemist on „liikmesriikidele [kõnealuste direktiividega] antud … loa kasutamisega". Saksamaa arvates on vastuoluline, kui komisjon, kes tegi nimetatud direktiivide vastuvõtmise ettepaneku, heidab Saksamaale ette meetmest ühisturule lähtuvat ohtu. Pealegi ei ole kõnealuste direktiivide konkurentsialased sätted esmatähtsad.

(18) Saksamaa leiab, et kohaldada tuleb keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkti 52, ([3]) kuna olemasolevat maksu on oluliselt suurendatud. Mineraalõliaktsiisi seadust või energiamaksu seadust, mis asendab esimesena nimetatud seaduse, tuleb pidada keskkonnamaksu käsitlevaks seaduseks. Selles sätestatud energiamaksumäärasid suurendati oluliselt alates 1. aprillist 1999 ökoloogilise maksureformiga, nagu nähtub I lisas esitatud ülevaatest.

(19) Kõnealuste õigusaktide eesmärk on suunata energiamaksu kehtestamisega nõudlus energiasäästlikele ja ressursside säästval kasutamisel põhinevatele toodetele ning anda stiimul keskkonnasäästlike meetodite ja tehnoloogiate arendamiseks. Energiatoodete maksustamise eeskirjadel on seega märkimisväärne mõju keskkonnakaitsele.

(20) Saksamaa viitab sellega seoses Leibnitzi nimelise Hannoveri ülikooli bioloogiliste tootmisettevõtete instituudi aiandusettevõtete keskuses koostatud uurimusele energiatõhususe kohta katmikkultuuride kasvatamisega tegelevates ettevõtetes.

([3]) EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.

(21) Energiatoodetele kõrgemate maksumäärade kohaldamise korral langeb energiamahuka majandamisviisi tõttu eriti suur rahaline koormus ettevõtjatele, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks. Seda arvesse võttes oli asjakohane kehtestada vähendatud maksumäär asjaomaste ettevõtjate rahalise koormuse ajutiseks vähendamiseks. See vajadus jäi püsima ka pärast 31. detsembrit 2002, mil vähendatud maksumäära kohaldamine pidi esialgsete kavade kohaselt lõppema. Seetõttu pikendati vähendatud maksumäära kohaldamist ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seadusega kahe aasta võrra 31. detsembrini 2004. Et võtta arvesse energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks kasutavate põllumajandus- ja metsandusettevõtjate eriti rasket konkurentsiolukorda ka 2005. ja 2006. aastal, on vähendatud maksumäära kohaldamine ette nähtud ka kõnealusel perioodil.

(22) Saksamaa leiab, et keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punktis 52 esitatud tingimused on täidetud. Järelikult saab ajavahemikul 2001–2006 kohaldatud vähendatud maksumäära õigustada kõnealuste suuniste punkti 51.1 alapunkti b alusel.

(23) Kuna vähendatud maksumäär on seotud ühenduse maksuga, mis on direktiivi 92/81/EMÜ või direktiivi 2003/96/EÜ kohaselt ühtlustatud, on vähendatud maksumäär ühisturuga kokkusobiv tingimusel, et see ei ole madalam asjaomasest ühenduse madalaimast maksumäärast. Sama (st ühisturuga kokkusobivus) kehtib vähendatud maksumäära puhul juhul, kui ühenduse maks puudub, tingimusel et vähendatud maksumäär on siseriiklikust maksumäärast 20 % madalam.

(24) Lisaks sellele selgitas Saksamaa, et vähendatud maksumäära kohaldamist põllumajandus- ja metsandusettevõtjate suhtes, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks, arutati juba seoses ökoloogilise maksureformi käivitamise seaduseelnõuga, sest maksumäära suurendamine mõjutab neid energiamahuka majandamisviisi tõttu eriti teravalt. Esialgsete kavade kohaselt juba 1. jaanuaril 1999 jõustuma pidanud seaduse arutamise käigus, mis toimus parlamendis suure ajalise surve all, nähti ette, et ka põllumajandus- ja metsandusettevõtjad arvatakse tootmisettevõtjate hulka, kelle suhtes kohaldatakse vähendatud maksumäära. Kõnealune vähendatud maksumäär kehtestati mineraalõliaktsiisi seaduse 1. jaanuaril 2001 jõustunud muudatusega ning vähendatud maksumäära kohaldamist pikendati esimest korda – ajavahemikuks 2003–2004 – ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seadusega.

(25) Saksamaa märkis, et komisjoniga eelnevalt toimunud kontaktide põhjal oli jäänud mulje, et kõnealune maksumäära vähendamine on seaduslik. Saksamaa viitas eelkõige komisjoni suulistele märkustele, mis tehti töörühma „Konkurentsitingimused põllumajanduses" koosolekul 26. ja 27. oktoobril 1999. Igal juhul olid komisjonile asjaolud teada hiljemalt Saksamaa 29. augusti 2001. aasta teatise põhjal, nii et komisjonil oli juba sel ajal võimalik otsustada, kas vähendatud maksumäära kohaldamine on ühisturuga kokkusobiv. Saksamaa tugines sõnaselgelt määruse (EÜ) nr 659/1999 ([4]) artikli 10 lõikele 1 ja artikli 14 lõike 1 teisele lausele. Abi võimaliku tagastamise nõue oleks vastuolus õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtetega ning hea haldustava põhimõtetega. Saksamaa arvates näitavad huvitatud isikute märkused, et nende ootused olid õigustatud.

## IV. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

(26) Huvitatud isikud esitasid peaasjalikult samu argumente, mida Saksamaa oli eelnevalt juba esile toonud. Meetmed ei ole valikulised ka seetõttu, et neid kohaldatakse kõigi põllumajandus- ja metsandusettevõtjate suhtes, kes tegelevad taimekasvatusega kasvuhoonetes või katmikaladel. Lisaks sellele märkisid huvitatud isikud, et asjaomased meetmed ei takista ühendusesisest kaubandust. Kõnealustel aastatel vähendati katmikalade pindala ja suurenes konkureerivate toodete sissevedu Saksamaale. Saksamaal toodetavad kogused ei ole võrreldes ühendusesisese köögiviljade kaubandusega niikuinii määrava tähtsusega. Lisaks sellele ei konkureeri avamaal ja katmikalal viljeldavad kultuurid otseselt omavahel ning neid ei saa üldjuhul üksteisega asendada. Juhul kui meede on riigiabi,

([4]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

saab seda õigustada asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, kuna selle eesmärk on aianduse arengu soodustamine. See võimaldab aiandusettevõtjatel kerkinud energiahindadega kohaneda ja vähendab konkurentsi kahjustamist Saksamaa tootmisettevõtjate kahjuks, mis tuleneb asjaolust, et energiatoodete brutohinnad on teistes liikmesriikides oluliselt madalamad. Konkurentsi kahjustamisest Saksamaa antud riigiabi tõttu rääkida ei saa. Vastupidi, Saksamaa katmikkultuuride kasvatamisega tegelevaid ettevõtjaid ebasoodsasse olukorda asetav konkurentsi kahjustamine korvatakse meetmega (osaliselt). Tähtajalise piiramise tõttu annavad kõnealused meetmed asjaomasele sektorile tugeva stiimuli kerkinud energiahindadega energiasäästu meetmete ja tootmise ratsionaliseerimise abil kohaneda ning teha asjaomased investeeringud. Vaidlusalased meetmed peaksid olema lubatavad, kuna vastasel korral rikutaks või kitsendataks lubamatult direktiivis 92/81/EMÜ ja direktiivis 2003/96/EÜ sätestatud eesmärke. Viidates Euroopa Kohtu otsusele RSV-kohtuasjas, ([5]) märgitakse teise võimalusena, et abi tagasinõudmine on vastuolus abisaajate õiguspärase ootusega, kuna komisjon teadis abist juba 29. augustil 2001, kuid algatas kõnealuse abi suhtes uurimismenetluse alles 20. aprillil 2005 esitatud teabetaotlusega. Pealegi ähvardab suurt osa ettevõtjaid abi võimaliku tagasinõudmise korral maksejõuetus.

## V. **ABI HINDAMINE**

(27) Vastavalt nõukogu 28. oktoobri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 2200/96 (puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta) ([6]) artiklile 43 kohaldatakse nimetatud määruses loetletud toodete tootmise ja kaubanduse suhtes EÜ asutamislepingu artikleid 87, 88 ja 89. Seega kuuluvad puu- ja köögiviljade tootmine ja kaubandus riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjade alla.

(28) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(29) Euroopa Kohus sedastas, et küsimuse üle otsustamiseks, kas riiklik meede on riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 tähenduses, tuleb kindlaks teha, kas abi saavale ettevõtjale anti majanduslik soodustus, mida ta ei oleks tavalistes turutingimustes saanud, ([7]) või kas sellega vähendati ettevõtja rahalist koormust, mida ta tavaliselt oleks pidanud kandma omavahendite arvel. ([8])

(30) Maksu tagastamise vormis antav riigiabi annab abi saavatele ettevõtjatele majandusliku eelise, vähendades nende maksukoormust. See võimaldab ettevõtjatel kokku hoida kulusid, mida nad tavalistel tingimustel oleksid pidanud kandma omavahendite arvel. Abi antakse riigi vahenditest teatavatele ettevõtjatele, nimelt põllumajandus- ja metsandusettevõtjatele, kes kasutavad majandustegevuseks kasvuhooneid või katmikalasid.

(31) Abi ei anta kõigile ettevõtjatele ja seega on abi valikuline. Sellest järeldub, et tegemist on riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(32) Maksu tagastamine võib kahjustada konkurentsi ([9]) ja mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. ([10])

(33) Saksamaa on oluline katmikkultuuride kasvatamisega tegelev tootja. Ka kõnealuste toodete kaubandus on märkimisväärne nagu näitavad alljärgnevad statistilised andmed.

([5]) Kohtuasi C-223/85: Rijn-Schelde-Verolme (RSV) Maschinefabriken en Scheepswerven NV v. komisjon, EKL 1987, lk 4617.
([6]) EÜT L 297, 21.11.1996, lk 1.
([7]) Kohtuasi C-39/94: SFEI jt, EKL 1996, lk I-3547, punkt 60.
([8]) Kohtuasi C-301/87: Prantsusmaa v. komisjon, EKL 1990, lk I-307, punkt 41.
([9]) Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale on riigiabi saanud ettevõtja konkurentsipositsiooni paranemine konkurentsi kahjustamine teiste ettevõtjate suhtes, kes riigiabi ei saa (kohtuasi C-730/79, EKL 1980, lk 2671, punktid 11 ja 12.
([10]) Vt allpool esitatud statistilised andmed (allikas: Eurostat).

| | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 |
|---|---|---|---|---|---|
| Köögivili | | | | | |
| *Sissevedu* | | | | | |
| Väärtus (tuhandetes eurodes) | 6 705 483 | 6 936 685 | 7 049 757 | 6 845 103 | 6 979 459 |
| Kogus (tonnides) | 5 346 123 | 5 365 972 | 5 599 183 | 5 621 769 | 5 464 528 |
| *Väljavedu* | | | | | |
| Väärtus (tuhandetes eurodes) | 867 832 | 985 187 | 1 030 880 | 1 045 543 | 1 122 869 |
| Kogus (tonnides) | 2 227 612 | 2 243 611 | 2 133 544 | 2 164 328 | 2 345 796 |
| Lilled | | | | | |
| *Sissevedu* | | | | | |
| Väärtus (tuhandetes eurodes) | 3 413 206 | 3 614 349 | 3 673 148 | 3 691 913 | 3 723 794 |
| Kogus (tonnides) | 1 285 460 | 1 442 078 | 1 547 266 | 1 573 104 | 1 671 568 |
| *Väljavedu* | | | | | |
| Väärtus (tuhandetes eurodes) | 405 250 | 482 993 | 546 938 | 526 374 | 573 022 |
| Kogus (tonnides) | 235 333 | 326 613 | 286 080 | 283 426 | 355 969 |

(34) Saksamaal toodetavad katmikkultuurid konkureerivad teistes liikmesriikides toodetavate katmikkultuuridega. Saksamaa ja huvitatud isikud ei vaidlustanud nimetatud tõsiasja ning märkisid ka, et katmikkultuuride kasvatamisega tegelevad ettevõtjad vabastati maksust just seetõttu, et parandada nende konkurentsipositsiooni konkureerivate Madalmaade ettevõtjate suhtes, kellel on energia madalamate brutohindade tõttu soodsamad tootmistingimused. Seega on tegemist otsese konkurentsiga. Seetõttu ei oma tähtsust ühe huvitatud isiku väide, et katmikkultuurid ei konkureeri otseselt avamaakultuuridega, kuna Saksamaal toodetavad katmikkultuurid konkureerivad otseselt teistes liikmesriikides, sealhulgas Madalmaades toodetavate katmikkultuuridega.

(35) Abi, mis vabastab ettevõtjad neil tavaliselt lasuvatest maksudest, kahjustab seega konkurentsi. Seejuures ei oma tähtsust väide, et teistes liikmesriikides on energiahinnad madalamad. ([11]) Ka juhul kui peaks pidama paika, et nimetatud tootmisteguri suhtes olid lähtepositsioonid erinevad, ei muuda see asjaolu, et Saksamaa poolt lubatav maksu tagastamine võib konkurentsi kahjustada.

([11]) Vt Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73: Itaalia v. komisjon, EKL 1974, lk 709, punktid 36–40.

(36) Abi kahjustab ka liikmesriikidevahelist kaubandust. Seda tõendavad eespool tabelis toodud andmed oluliste kaubavoogude kohta. Kui peab paika, nagu eespool märgitud, et katmikkultuuride kasvupinda vähendati ja suurenes konkureerivate toodete sissevedu Saksamaale, ei tähenda see, et kaubandust ei ole kahjustatud. Ei saa välistada, et ilma kõnealuse abikava rakendamiseta oleks katmikkultuuride kasvupinda veel suuremal määral vähendatud ja sissevedu Saksamaale oleks veelgi suurenenud. Kuna Saksamaa osaleb ühendusesiseses katmikkultuuride kaubanduses, ei oma tähtsust küsimus, kui oluliseks tuleb pidada Saksamaal toodetavaid koguseid.

(37) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi andmise keeld ei kehti siiski ilma eranditeta. Komisjon kontrollis, kas mõni asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud erand üldisest riigiabi keelust on kohaldatav.

(38) Asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 sätestatud erandid ei ole käesoleval juhul kohaldatavad, sest kõnealune abi ei ole üksiktarbijatele antav sotsiaalabi; loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi ega Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondade majandusele antav abi, olenemata sellest, kellele kõnealuse meetmega abi antakse.

(39) Komisjon leiab, et EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis a sätestatud erandid ei ole kohaldatavad, sest kõnealune abi ei ole abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus.

(40) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis b sätestatud erandid ei ole kohaldatavad, sest kõnealune abi ei ole abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või Saksamaa majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks. Samuti ei ole kõnealune abi ette nähtud kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile d.

(41) Komisjon viitab kõnealuses seoses sellele, et Saksamaa ja huvitatud isikud ei tuginenud kõnealuse abi suhtes algatatud uurimismenetluse käigus riigiabi andmise eranditele.

(42) Seega on ainus erand, mida oleks võimalik kohaldada, asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkt c, mille kohaselt võib ühisturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(43) Vaidlusaluste meetmete suhtes kohaldatakse põllumajandussektoris antavat riigiabi käsitlevaid ühenduse suuniseid ([12]) (edaspidi „põllumajandussuunised"). ([13])

(44) Põllumajandussuunised ja muud põllumajandussektorit käsitlevad eeskirjad ei sätesta eespool nimetatud meetmete suhtes sõnaselgelt erandeid asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud üldisest riigiabi keelust. Komisjon sedastab eelkõige, et käesoleval juhul ei ole kohaldatav põllumajandussuuniste punkt 4 investeeringuteks antava abi kohta. Maksu tagastamine ei ole seotud investeeringute tegemisega.

([12]) EÜT C 28, 1.2.2000, lk 2, parandatud versioon EÜT C 232, 12.8.2000, lk 17.

([13]) Komisjoni teatis ebaseaduslikult antud abi hindamisel kohaldatavate eeskirjade kohta, EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.

(45) Saksamaa ja mõned huvitatud isikud on arvamusel, et riigiabi andmist saab õigustada direktiivi 92/81/EMÜ artikli 8 lõike 2 punkti f ja direktiivi 2003/96/EÜ artikli 15 lõike 3 alusel, samuti lubab seda põllumajandussuuniste punkt 3.4.

(46) Direktiivi 2003/96/EÜ 15. ja 24. põhjenduses on märgitud, et sama toote suhtes eri liikmesriikides erinevate maksumäärade kohaldamisel tuleb järgida siseturuja konkurentsieeskirju, et vältida konkurentsi kahjustamist. Konkurentsieeskirjade vältimatu kohaldamise nõue on lisaks sellele sätestatud direktiivi 2003/96/EÜ artiklis 26, mis juhib liikmesriikide tähelepanu sellele, et asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt on nad kohustatud teatama kõnealuse direktiivi alusel võetud meetmetest nagu maksu tagastamine, kui need kujutavad endast riigiabi. Nimetatud artikkel sätestab sõnaselgelt, et käesoleva direktiivi kohaselt komisjonile esitatav teave ei vabasta liikmesriike asutamislepingu artikli 88 lõikega 3 ette nähtud teatamiskohustusest.

(47) Sama kehtib direktiivi 92/81/EMÜ puhul, mille põhjendustes (täpsemalt 6. põhjenduses) täpsustatakse, et liikmesriikidele antakse luba kohaldada teatavatel juhtudel maksuvabastusi, kui see ei too kaasa konkurentsi kahjustamist. Sama direktiivi artikli 8 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid võivad anda täieliku või osalise maksuvabastuse või vähendada maksumäära, „ilma et see piiraks muude ühenduse sätete kohaldamist". Komisjon viitab seoses sellega asjaolule, et tema pädevus riigiabiga seotud küsimustega tegelemiseks tuleneb otseselt EÜ asutamislepingust. Ühenduse õigusnormid ei saa komisjoni pädevust kõnealuses valdkonnas piirata.

(48) Saksamaa väitele, et maksu tagastamise puhul on tegemist „liikmesriikidele [eespool nimetatud direktiividega] antud … volituse rakendamisega", vastab komisjon, et see on võimalik üksnes eespool nimetatud tingimustel. Saksamaa arvates on vastuoluline, kui komisjon, kes tegi asjaomaste direktiivide vastuvõtmise ettepaneku, heidab Saksamaale ette, et kõnealusest meetmest lähtub oht ühisturule. Esiteks ei toonud Saksamaa esile, et komisjoni tõlgenduse kohaselt ei ole asjaomaseid direktiive võimalik tõhusalt kohaldada. Komisjon ei välista loomulikult, et võib esineda juhtumeid, mida kavandatakse direktiivide alusel, kuid mis vastavad samal ajal ausa konkurentsi nõuetele. Komisjon viitab sellele, et maksuseaduste ühtlustamise praeguse seisu juures peavad direktiivid maksusoodustuste andmist üksnes lubatavaks. Direktiivid ei näe seda ette.

(49) Saksamaa arvates on vaieldav, et kõnealuste direktiivide konkurentsiõigust käsitlevad aspektid on esmatähtsad. Seoses selle argumendiga tuleb sedastada, et eeltoodud kaalutlustest järeldub, et kõnealust maksu tagastamist tuleb igal juhul – ka siis, kui eespool nimetatud aspektid ei ole esmatähtsad – hinnata EÜ asutamislepingus sätestatud konkurentsieeskirjade alusel. Sellest omakorda järeldub, et küsimus, kas konkurentsiõigusega seotud aspektid on esmatähtsad või mitte, ei ole oluline. ([14])

(50) Kõnealused direktiivid ei piira ka mitte mingil muul viisil EÜ asutamislepinguga komisjonile antud otsustus- ja kaalutlusõigust asutamislepingu artikli 87 lõikes 3 sätestatud riigiabi andmise erandite kohaldamisel.

(51) Eespool nimetatud põllumajandussuuniste punkt 3.5 kajastab riigiabi andmise poliitika ja ühise põllumajanduspoliitika põhimõtteid. Selle kohaselt on ühepoolsed riiklikud meetmed, mille ainuke eesmärk on parandada tootjate rahalist olukorda, kuid mis ei aita mingil viisil kaasa sektori arengule tervikuna, ja eelkõige abi, mida antakse üksnes hinna, koguse, toodanguühiku või käibevahendite ühiku alusel, tegevusabi, mis on ühisturuga kokkusobimatu.

(52) Nagu eespool märgitud, ei ole kõnealune abi seotud investeeringute tegemisega, mis võimaldaksid asjaomast sektorit ajakohastada (näiteks parema soojusisolatsiooni paigaldamine või investeeringud energia parema ärakasutamise võimaldamiseks). Vastupidi, vajalike kohanduste tegemine lükkub riiklike toetuste tõttu hoopis edasi. Seega jääb asjaomane sektor sõltuma kõnealusest abist. Arengut ei toimu või toimub see viivitusega. Lisaks sellele, et vastupidi mõne huvitatud isiku argumentidele ergutav toime vajalike investeeringute tegemiseks puudub, vähendavad riiklikud toetused kõrgete energiahindade näol esinevat stiimulit veelgi. Seega on kõnealune abi tegevusabi nimetatud tähenduses.

(53) Ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 ([15]) jõustusid alles 1. jaanuaril 2007. Maksude ebaseaduslike tagastamiste suhtes direktiivi 2003/96/EÜ alusel näeb ühenduse suuniste punkt 172 ette tagasiulatuva kohaldatavuse. Sama kehtib ka direktiivi 92/81/EMÜ alusel toimunud maksude ebaseaduslike tagastamiste kohta. See kehtib aga üksnes juhul, kui kõnealuste direktiivide tingimused on täidetud ja põllumajandussektoris ei kohaldata erinevaid maksumäärasid. Kuna kõnealust meedet kohaldati siiski üksnes teatavate põllumajandusettevõtjate suhtes, ei saa komisjon pidada maksude kõnealuseid tagastamisi ühenduse suuniste punkti 172 alusel ühisturuga kokkusobivaks.

(54) Saksamaa kavatseb kõnealuse abi kokkusobivust ühisturuga õigustada keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega (edaspidi „keskkonnasuunised"). Komisjon kaalus ka keskkonnasuuniste punktide 23 ja 51 jj kohaldamist, mis peavad ettevõtjatele tegevusabi andmist teatavatel tingimustel lubatavaks. 2000. aastal vastu võetud põllumajandussuuniste punktis 5.6.2 viidatakse keskkonnasuunistele.

(55) Keskkonnasuuniste punktis 23 on sätestatud, et mõnel juhul on asjakohane vabastada teatavat liiki ettevõtjad maksust või kohaldada nende suhtes vähendatud maksumäära, mis avaldab soodsat mõju keskkonnakaitsele, et vältida nende seadmist raskesse konkurentsiolukorda, tingimusel et niisugused erandid on vajalikud kõikide toodete suhtes kohaldatavate maksude kehtestamise või edaspidise kohaldamise tagamiseks.

(56) Komisjon meenutab, et vastavalt keskkonnasuuniste punktile 50 peaksid kõnealused maksumeetmed keskkonnakaitse arengut märkimisväärselt toetama. Hoolikalt tuleb jälgida, et erandid ei kahjustaks oma laadi tõttu üldeesmärkide saavutamist.

(57) Tagantjärele esitatud materjalide (uurimuse) põhjal tõendas Saksamaa, et energiamaksude suurendamise tõttu on energiakulu pidevalt vähenenud ja energiatõhusus köögiviljade ja ilutaimede kasvatamiseks mõeldud katmikaladel suurenenud.

(58) Komisjon oletab seetõttu, et kõnealused ettevõtjad on tõdenud keskkonnakaitse parandamise vajadust.

(59) Keskkonnasuunistes tehakse vahet uute maksude (punkt 51.1) ja olemasolevate maksude vahel (punktid 51.1 ja 52).

(60) Mineraalõliaktsiisi seadust muudeti 16. augustil 2001 vastu võetud mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seadusega, mis lubab maksu tagastada. Seda tuleb seetõttu käsitada muutmisseaduse esitamise ajal „olemasolevana" keskkonnasuuniste punkti 51.1 või 52 tähenduses.

([14]) Vt Esimese Astme Kohtu 27. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-184/97: BP Chemicals v. komisjon, EKL 2000, lk II-3145, punkt 59 jj.

([15]) ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

(61) Vastavalt keskkonnasuuniste punktile 51.2 võib punkti 51.1 sätteid kohaldada olemasolevate maksude suhtes, kui üheaegselt on täidetud kaks järgmist tingimust: a) kõnealune maks peab avaldama keskkonnakaitsele märgatavat positiivset mõju; b) asjaomastele ettevõtjatele antavate erandite kohta tehakse otsus siis, kui maks kehtestatakse või need on osutunud vajalikuks majandustingimustes toimunud oluliste muutuste tõttu, mis seavad ettevõtjad eriti raskesse konkurentsiolukorda. Sel juhul ei või summa, mille võrra makse vähendatakse, ületada majandustingimustes toimunud muudatuste tõttu tekkinud kulude kasvu. Kui lisakulud ei suurene, siis tuleb lõpetada ka maksude vähendamine.

(62) Keskkonnasuuniste punkti 51.1 sätete kohaldamiseks peavad punktides a ja b nimetatud kumulatiivsed kriteeriumid olema täidetud. Punktis b esitatud tingimuste esimese alternatiivi kohta, mis määrab kindlaks, et asjaomastele ettevõtjatele antavate erandite kohta tehakse otsus siis, kui maks kehtestatakse, sedastab komisjon, et kõik maksude vähendamised on toimunud alles pärast maksuseaduse vastuvõtmist ja mitte maksuseaduse vastuvõtmise ajal. Seetõttu ei ole esimese alternatiivi tingimused täidetud. Teise alternatiivi kohaselt tuleb tõendada, et erandid on osutunud vajalikuks majandustingimustes toimunud oluliste muutuste tõttu, ja et summa, mille võrra maksu vähendatakse, ei ületa majandustingimustes toimunud muudatuste tõttu tekkinud kulude kasvu. Saksamaa ei esitanud ühtegi tõendit, mille põhjal saaks komisjon järeldada, et need tingimused on täidetud. Seetõttu ei ole ka punktis b esitatud teise alternatiivi tingimused täidetud. Sellest järeldub, et punkt 51.2 ei ole kohaldatav.

(63) Komisjon kontrollis, kas punkt 52 on kohaldatav. Punktis 52 on sätestatud, et kui olemasolevat maksu oluliselt suurendatakse ja kui asjaomane liikmesriik on seisukohal, et teatavatele ettevõtjatele on vaja teha erandeid, kohaldatakse analoogia põhjal punktis 51.1 ette nähtud uute maksudega seotud tingimusi. Seetõttu tuleb kontrollida, kas makse on oluliselt suurendatud ja kas on täidetud punktis 51.1 esitatud tingimused.

(64) Kõiki olemasolevaid makse on suurendatud vähemalt 20 % võrra (vt I lisa). Komisjon leiab, et tegemist on maksude olulise suurendamisega keskkonnasuuniste punkti 52 tähenduses. Komisjon võtab teatavaks, et Saksamaa esitatud andmetel on vaja teha erandeid, et katmikkultuuride kasvatamisega tegelevad abi saavad ettevõtjad suudaksid püsima jääda.

(65) Punkt 52 on siiski kohaldatav üksnes maksusumma tagastamise suhtes, mis ei ületa summat, mille võrra algset maksu suurendati, st olemasoleva maksu uue osa suhtes. Punkt 52 sätestab uute maksude kohaldamise tingimused. Sellest järeldub, et olemasoleva maksu suurendamist hinnatakse samamoodi nagu uue maksu kehtestamist. Analoogiat saab rakendada üksnes uue osa, st maksu suurendatud osa puhul. Ainult sellise toimimisviisi korral on tagatud, et tähelepanuta ei jää täiendavad kriteeriumid, mida tuleb olemasolevate maksude hindamisel kohaldada. Eeltoodust tulenevalt sedastas komisjon järgmist:

(66) Kütteõli puhul suurendati olemasolevat maksu 40,90 eurolt 1 000 l kohta 61,35 eurole 1 000 l kohta. Komisjon leiab seetõttu, et vähendatud maksumäära, mis on madalam algsest maksumäärast (nimelt 40,90 eurot 1 000 l kohta), ei saa õigustada keskkonnasuuniste alusel ja see on seetõttu ühisturuga kokkusobimatu.

(67) Maagaasi puhul suurendati olemasolevat maksu 1,87 eurolt 1 MWh kohta 3,476 eurole 1 MWh kohta (alates 1. aprillist 1999) ja 5,50 eurole 1 MWh kohta (alates 2003. aastast). Komisjon leiab seetõttu, et vähendatud maksumäära, mis on madalam algsest maksumäärast (1,87 eurot 1 MWh kohta), ei saa õigustada keskkonnasuuniste alusel ja see on seetõttu ühisturuga kokkusobimatu.

(68) Vedelgaasi puhul suurendati olemasolevat maksu 25,56 eurolt 1 000 kg kohta 38,34 eurole 1 000 kg kohta (alates 1. aprillist 1999) ja 60,60 eurole 1 000 kg kohta (alates 2003. aastast). Komisjon leiab seetõttu, et vähendatud maksumäära, mis on madalam algsest maksumäärast (25,56 eurot 1 000 kg kohta), ei saa õigustada keskkonnasuuniste alusel ja see on seetõttu ühisturuga kokkusobimatu.

(69) Abi selle osa puhul, mis ei ole kõrgem summast, mille võrra maksu 1999. aastal suurendati, kontrollis komisjon samuti, kas punkti 51.1 alapunktis b esitatud tingimused (mida kohaldatakse vastavalt punktile 52) on täidetud.

(70) Punkti 51.1 alapunktis b on sätestatud, et otsus anda erandina mittekahanevat toetust kümneks aastaks võib olla põhjendatud kahel juhul, ja on nimetatud kaks täiendavat tingimust, mis peavad olema täidetud: a) kui vähendatakse ühenduse maksu, peab ettevõtja poolt tegelikult makstav summa jääma pärast vähendamist suuremaks kui ühenduse alammäär, et ergutada ettevõtjaid keskkonnakaitset parandama; b) kui vähendatakse ühenduse maksu puudumise tõttu kehtestatud siseriiklikku maksu, peavad vähenduse saamise tingimustele vastavad ettevõtjad maksma *olulise* osa siseriiklikust maksust. Alternatiivse võimalusena näevad keskkonnasuunised ette alternatiivsete meetmete võtmise (nt vabatahtlikult sõlmitavad lepingud). Käesoleval juhul see ei kehti.

(71) Kolme kõnealuse toote, kütteõli, maagaasi ja vedelgaasi suhtes enne 1999. aastal toimunud maksude suurendamist kohaldatav maksumäär oli kõrgem kui ühenduse alammäär.

Kütteõli puhul oli ühenduse alammäär 18,00 eurot 1 000 l kohta ([16]) aastatel 2001–2003 ja 21,00 eurot 1 000 l kohta ([17]) aastatel 2004–2006; see oli seega madalam kui esialgne maksumäär 40,90 eurot 1 000 l kohta.

Maagaasi puhul oli ühenduse alammäär 0,54 eurot 1 MWh kohta aastatel 2004–2006; see oli seega madalam kui esialgne maksumäär 1,87 eurot 1 MWh kohta.

Vedelgaasi puhul oli ühenduse alammäär 0,00 eurot 1 000 kg kohta; see oli seega madalam kui esialgne maksumäär 25,56 eurot 1 000 kg kohta.

(72) Kütteainete puhul, millele *ei kohaldatud* aastatel 2001–2003 ühenduse alammäära, sätestab 2001. aastal vastu võetud keskkonnasuuniste punkti 51.1 alapunkti b teine taane, et abisaajad ettevõtjad peavad maksma olulise osa siseriiklikust maksust. Selle sätte eesmärk on ergutada ettevõtjaid parandama keskkonnakaitset. Komisjoni kogemuse alusel võib oluliseks osaks pidada üldjuhul 20 % või ühenduse alammäära, mis kuulub vastavalt energiatarbimise liigile asjaomase direktiivi kohaldamisalasse.

(73) Isegi juhul, kui võtta arvesse kõnealuse perioodi kõrgeimat maksumäära 5,50 eurot 1 MWh kohta, mis kehtis 2003. aastal, on 20 % künnis 1,10 eurot 1 MWh kohta, mis on madalam kui esialgne maksumäär 1,87 eurot 1 MWh kohta.

(74) Eeltoodut arvesse võttes jõuab komisjon järeldusele, et juhul kui vähendatud maksumäärad ei ole enne 1999. aastal toimunud maksumäära suurendamist kehtinud maksumäärast madalamad, on punkti 51.1 alapunktis b esitatud tingimused täidetud.

(75) Kütteõli puhul peab komisjon vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast (40,90 eurot 1 000 l kohta) madalamaks, ühisturuga kokkusobimatuks, ja vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast kõrgemaks (vähendamine 61,35 eurolt 1 000 l kohta 40,90 eurole 1 000 l kohta), ühisturuga kokkusobivaks.

(76) Maagaasi puhul peab komisjon vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast (1,87 eurot 1 MWh kohta) madalamaks, ühisturuga kokkusobimatuks, ja vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast kõrgemaks (vähendamine 3,476 eurolt 1 MWh kohta aastatel 2001–2002 ning 5,50 eurolt 1 MWh kohta aastatel 2003–2006 1,87 eurole 1 MWh kohta), ühisturuga kokkusobivaks.

(77) Vedelgaasi puhul peab komisjon vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast (25,56 eurot 1 000 kg kohta) madalamaks, ühisturuga kokkusobimatuks, ja vähendatud maksumäära osa, mis jääb esialgsest maksumäärast kõrgemaks (vähendamine 38,34 eurolt 1 000 kg kohta aastatel 2001–2002 ning 60,60 eurolt 1 000 kg kohta aastatel 2003–2006), ühisturuga kokkusobivaks.

([16]) Alammäär vastavalt nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/82/EMÜ (mineraalõlide aktsiisimäärade ühtlustamise kohta) artikli 5 lõikele 3.

([17]) Alammäär vastavalt nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 4 lõikele 1 koostoimes I lisa tabeliga C.

(78) Komisjon sedastab, et aastatel 2001–2004 antud abiga rikuti EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 (nüüd artikli 88 lõige 2) sätteid, jättes meetmest komisjonile aegsasti teatamata ja ootamata ära komisjoni otsust.

(79) Saksamaa märgib, et komisjoni käsutuses oli teave antava abi kohta juba alates 29. augustist 2001, kuid komisjon algatas asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohase uurimismenetluse alles 22. oktoobril 2005. Käesolev otsus tehti viivitusega ja see ei ole vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 10 lõikele 1 kooskõlas hea haldustava põhimõtetega. Saksamaa väidab seetõttu, et otsuse tegemine selle kohta, kas abi on ühisturuga kokkusobiv, ei kuulu enam komisjoni pädevusse.

(80) Ebaseadusliku abi suhtes ei kohaldata määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklis 4 sätestatud lühikest tähtaega, mis on ette nähtud teatise esialgseks uurimiseks ja otsuse tegemiseks. Hea haldustava põhimõtted kuuluvad siiski kohaldamisele. Komisjon rõhutab, et jättis endale Saksamaale adresseeritud 13. veebruari 2002. aasta otsuses K (2002) 441 (lõplik) õiguse algatada kõnealuse abi suhtes uurimismenetlus.

(81) Alates Saksamaa poolt märgitud kuupäevast (29. august 2001) kuni uurimismenetluse algatamiseni (20. oktoober 2005) edastas komisjon Saksamaale vähemalt kolm taotlust teabe saamiseks ja pidas koosoleku Saksamaa esindajatega. Komisjon sai alles sel ajal teada maksusumma tagastamise pikendamisest kahe aasta võrra. Selle aja jooksul esitas Saksamaa komisjonile viiel korral lisateavet. Ainuüksi asjaolu, et Saksamaa esitas komisjonile viiel korral lisateavet, tõendab, et ka Saksamaa arvates ei olnud teave piisavalt täielik, et komisjon saaks teha käesolevas asjas otsuse. Sellega seoses ei muuda midagi ka tuginemine kohtuotsusele RSV kohtuasjas. Nimetatud kohtuasja asjaolud olid teistsugused. Vastupidiselt käesolevale juhtumile ei olnud seal komisjoni käsutuses mitte ainult üksikasjalik teave abi kohta, vaid komisjon oli juba teinud otsuse asjaomase meetme kohta. Euroopa Kohtu praktikat arvesse võttes ei tule komisjoni tegevusetus kõne allagi. Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 10 lõike 1 sätteid ei ole rikutud.

(82) Abi teatatud osa suhtes (riigiabi juhtum nr N 189/2005) ei märkinud Saksamaa ega huvitatud isikud, et oleks rikutud määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 4 lõikes 5 sätestatud tähtaegu, mis on ette nähtud teatise esialgseks uurimiseks ja otsuse tegemiseks. Lisaks sellele ei kohaldanud Saksamaa sama määruse artikli 5 lõikes 3 ette nähtud menetlust.

(83) Seetõttu ei pea Saksamaa esitatud väited määruse (EÜ) nr 659/1999 konkreetse kohaldamise kohta paika.

(84) Komisjon viitab sellele, et kõnealuse meetme raames antud ebaseaduslik ja ühisturuga kokkusobimatu abi tuleb nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 [nüüd artikkel 88] kohaldamiseks, ([18]) artikli 14 lõike 1 kohaselt abisaajalt tagasi nõuda.

(85) Artikli 14 lõikes 1 on sätestatud: „Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.” Komisjon peab omal algatusel arvesse võtma erakorralisi asjaolusid, mis abi tagastamist õigustavad. ([19])

(86) Tuleb kontrollida, kas käesolevas asjas on kohaldatav ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõte, mis välistab ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamise nõude.

(87) Õiguspärase ootuse põhimõte on ühenduse õiguse üldpõhimõte. Enne õiguspärase ootuse tekkimist peab komisjon olema kinnitanud kõnealuse meetme seaduslikkust. Seetõttu peab esinema ühenduse seadusandja tegevus või käitumisviis, mis annab aluse õiguspärase ootuse tekkimisele. ([20])

([18]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

([19]) Vt otsus kohtuasjas C-223/85: Rijn-Schelde-Verolme (RSV) Machinefabrieken en Scheepswerven NV v. komisjon, EKL 1987, lk 4617.

([20]) Vt Euroopa Kohtu otsused kohtuasjades C-265/85: Van den Bergh en Jurgens v. komisjon (EKL 1987, lk 1155, punkt 44) ja C-152/88: Sofrimport v. komisjon (EKL 1990, lk I-2477, punkt 26); Esimese astme kohtu otsused kohtuasjades T-290/97: Mehibas Dordtselaan v. komisjon (EKL 2000, lk II-15, punkt 59) ja T-223/00: Kyowa Hakko Kogyo v. komisjon (EKL 2003, lk II-2553, punkt 51).

(88) Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on vastuolus õiguskindluse põhimõttega, kui ebakindluse ja ebaselguse tegurid loovad kahemõttelise õigusliku olukorra, mille komisjon oleks pidanud lahendama enne meetmete võtmist juba antud abi tagastamise nõudmiseks. ([21])

(89) Saksamaa ei toonud üksikasjalikult esile, miks ei ole abi tagastamise nõue kooskõlas hea haldustava põhimõttega. Ebaseaduslik ja ühisturuga kokkusobimatu abi tuleb nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 kohaselt abisaajalt tagasi nõuda.

(90) Erand tehakse üksnes juhtumite puhul, kui tagasinõudmine on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõtetega. Selline vastuolu ei ole käesolevas asjas täheldatav. Eelkõige tuleb märkida, et Saksamaa ootus ei olnud põhjendatud ega õiguspärane. Ootus ei olnud põhjendatud, kuna abist ei olnud teatatud. Saksamaal ei saanud seetõttu olla ootust, et abi antakse. See kehtib seda enam, et veel komisjoni 13. veebruari 2002. aasta kirjaga juhiti Saksamaa tähelepanu võimalikule riigiabi kontrollimise menetlusele. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale oleks ettenägelik ettevõtja võinud küsida ja pidanud küsima, kas abist tuleb teatada, ja oleks seega saanud teada abi võimaliku tagasinõudmise ohust. ([22]) Kui ta jättis asjaomase päringu teadlikult või hooletusest tegemata, ei ole tema ootus õiguspärane.

(91) Seoses Saksamaa väitega, et komisjoni ametnike suuliste märkuste põhjal oli jäänud mulje, et kõnealune abi on ühisturuga kokkusobiv, viitab komisjon sellele, et selliste otsuste tegemine kuulub ainult komisjoni kui kollegiaalse institutsiooni pädevusse. Muu hulgas sedastab komisjon, et ühegi komisjoni dokumendi põhjal ei saa teha järeldust, et kõnealune abi on ühisturuga kokkusobiv.

(92) Seoses väitega, et abi võimaliku tagasinõudmise korral ähvardab suurt osa ettevõtjaid maksejõuetus, meenutab komisjon, et abi ühe osa tagasinõudmine on vajalik, et taastada võimaluste piires enne abi andmist valitsenud konkurentsiolukord. Kui mõned ettevõtjad ei suuda seetõttu püsima jääda, on see turumajanduse tingimustes toimuva konkurentsi tagajärg.

(93) Otsuses sõnastatud kaalutluste põhjal on selge, et kõnealuse abi tagasinõudmisest ei saa õiguskindlusega seotud põhjustel loobuda.

(94) Seetõttu tuleb maksusumma tagastamise vormis antud riigiabi tagasi nõuda, kuivõrd see on ühisturuga kokkusobimatu.

(95) Otsus käsitleb kõnealust maksu tagastamist ja tuleb viivitamatult täita, sealhulgas abi vastavalt nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks, artiklile 14 tagasi nõuda.

(96) Nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 kohaselt nõuab komisjon juhul, kui ebaseadusliku abi suhtes tehakse negatiivne otsus, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada. Saksamaa võttis seetõttu kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt ühisturuga kokkusobimatu abi tagasi saada. Saksamaa nõudis abisaajatelt abi tagastamist kahe kuu jooksul alates otsuse teatavakstegemisest. Tagasinõutav abi hõlmab intressi, mida arvestatakse komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks, sätestatud korra kohaselt.

(97) Sellest hoolimata on iga abi, mida anti riigiabi eeskirjade alusel ja mis vastas abi andmise ajal nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 alusel vastu võetud komisjoni määrustes sätestatud tingimustele või muudele heakskiidetud riigiabi eeskirjadele, lubatud ulatuses ühisturuga kokkusobiv.

(98) Komisjoni kogemus on näidanud, et kindlatel tingimustel antud väga väikeste toetuste puhul ei kohaldata asutamislepingu artikli 87 lõiget 1.

([21]) 1. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-308/00: Salzgitter AG v. komisjon, EKLis veel avaldamata, punkt 180.

([22]) Deufil Gmbh & Co. KG v. komisjon, EKL 1987, lk 901.

(99) Määruse (EÜ) nr 1860/2004 ([23]) kohaselt ei mõjuta abi, mille summa ühe abisaaja kohta ei ületa kolme aasta jooksul 3 000 eurot (see summa hõlmab ühele ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi), liikmesriikidevahelist kaubandust ja/või ei kahjusta ega ähvarda kahjustada konkurentsi ning seetõttu ei kohaldata sellise abi suhtes asutamislepingu artikli 87 lõiget 1.

(100) Määruse (EÜ) nr 1860/2004 artikli 5 kohaselt kohaldatakse samu sätteid abi suhtes, mis on antud enne määruse jõustumist, kui kõnealune abi vastab artiklites 1 ja 3 sätestatud tingimustele.

(101) 1. jaanuaril 2008 asendati määrus (EÜ) nr 1860/2004 komisjoni 20. detsembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1535/2007, milles käsitletakse EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandustoodete tootmise sektoris, ([24]) mis lubab mis tahes kolme eelarveaastapikkuse ajavahemiku jooksul ühele abisaajale antava vähese tähtsusega abi kogusummat suurendada 7 500 eurole, sõltumata abi vormist ja eesmärgist, ja selle ülemmäära liikmesriigi jaoks sätestatud piires põllumajandussektori aastasest kogutoodangust 0,6 protsendile.

(102) Sama määruse artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et „käesolevat määrust kohaldatakse abile, mida enne 1. jaanuari 2008 anti põllumajandustoodete tootmise sektori ettevõtjatele, tingimusel et see vastas kõikidele artiklites 1–4 sätestatud tingimustele, välja arvatud nõue viidata selgelt käesolevale direktiivile, mis on esitatud artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus".

(103) Sama määruse artikli 6 lõikes 2 on sätestatud, et igasugust vähese tähtsusega abi, mis on antud ajavahemikus 1. jaanuar 2005 kuni kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist, mis vastab määruse (EÜ) nr 1860/2004 tingimustele ja mida kohaldati põllumajandussektori suhtes kuni käesoleva määruse jõustumiseni, ei käsitata asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kõikidele tingimustele vastavana ja seetõttu vabastatakse see asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohasest teatamiskohustusest.

([23]) ELT L 325, 28.10.2004, lk 4.
([24]) ELT L 337, 21.12.2007, lk 35.

(104) Eespool nimetatud põhjustel leiab komisjon, et maksu vähendamine kuni 3 000 euro võrra ei ole abi eeldusel, et määruse (EÜ) nr 1860/2004 tingimused on maksu vähendamise ajal täidetud, ja maksu vähendamine kuni 7 500 euro võrra ei ole abi eeldusel, et määruse (EÜ) nr 1535/2007 tingimused on maksu vähendamise ajal täidetud.

## VI. **JÄRELDUSED**

(105) Riigiabi, mida Saksamaa andis ebaseaduslikult põllumajandus- ja metsandusettevõtjatele, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks, mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seaduse ja ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seaduse alusel, rikkudes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3, või mida Saksamaa kavatseb anda direktiivi rakendusseaduse alusel, on vastavalt käesoleva otsuse punktidele 75–77 ühisturuga kokkusobimatu ja tuleb tagasi nõuda.

(106) Muus osas on riigiabi, mida Saksamaa andis ebaseaduslikult põllumajandus- ja metsandusettevõtjatele, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks, mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seaduse ja ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seaduse alusel, või mida Saksamaa kavatseb anda direktiivi rakendusseaduse alusel, ühisturuga kokkusobiv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

*Artikkel 1*

Riigiabi, mida Saksamaa andis või kavatses anda põllumajandus- ja metsandusettevõtjatele, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks, mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seaduse ja ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seaduse ning direktiivi rakendusseaduse alusel, on vähendatud maksumäära selles osas, mis jääb madalamaks kui kütteõlile esialgselt kohaldatud maksumäär 40,90 eurot 1 000 l kohta, maagaasile esialgselt kohaldatud maksumäär 1,87 eurot 1 MWh kohta ja vedelgaasile esialgselt kohaldatud maksumäär 25,26 eurot 1 000 kg kohta, ühisturuga kokkusobimatu.

*Artikkel 2*

Muus osas on riigiabi, mida Saksamaa andis või kavatses anda põllumajandus- ja metsandusettevõtjatele, kes kasutavad energiatooteid kasvuhoonete või taimekasvatuseks mõeldud katmikalade kütmiseks, mineraalõliaktsiisi seaduse muutmise seaduse ja ökoloogilise maksureformi edasiarendamise seaduse ning direktiivi rakendusseaduse alusel, ühisturuga kokkusobiv.

*Artikkel 3*

Saksamaa on kohustatud artiklis 1 nimetatud abikava rakendamisest loobuma.

*Artikkel 4*

1. Saksamaa on kohustatud võtma kõik vajalikud meetmed, et nõuda abi saanud ettevõtjatelt artiklis 1 nimetatud abi tagasi.

2. Tagastatavalt abilt arvestatakse intressi kogu perioodi vältel alates kuupäevast, mil abisumma abisaajale anti, kuni selle tagasimaksmiseni.

Intressi arvestatakse määruse (EÜ) nr 794/2004 V peatükis sätestatud korra kohaselt.

3. Saksamaa on kohustatud alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest peatama artiklis 1 nimetatud abisummade maksmise.

4. Abi nõutakse tagasi viivitamata ja riiklikes õigusaktides kehtestatud korras, tingimusel et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist.

5. Saksamaa on kohustatud täitma käesoleva otsuse nelja kuu jooksul pärast selle teatavakstegemist.

*Artikkel 5*

1. Saksamaa on kohustatud teavitama komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks algatatud siseriikliku menetluse käigust.

2. Saksamaa peab kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist esitama komisjonile järgmise teabe:

a) abisaajate nimekiri, kellele anti abi artiklis 1 nimetatud abikava alusel ja igale abisaajale makstud abi summa;

b) abi kogusumma (põhisumma ja intressid), mis tuleb igalt abisaajalt tagasi nõuda;

c) meetmete üksikasjalik kirjeldus, mida otsuse täitmiseks on juba võetud ning mida kavatsetakse võtta;

d) dokumendid, mis näitavad, et ebaseaduslikku abi saanud ettevõtjate suhtes on algatatud abi tagasinõudmise menetlus.

3. Saksamaa on kohustatud kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist teavitama komisjoni meetmetest, mida otsuse täitmiseks on juba võetud ning mida kavatsetakse võtta. Esitada tuleb üksikasjalikud andmed (vt II lisa) abisaajate poolt tagasi makstud abisummade ja intresside kohta.

*Artikkel 6*

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 11. märts 2008

*Komisjoni nimel*

*komisjoni liige*

Mariann FISCHER BOEL

*I LISA*

## ENERGIATOODETE MAKSUD

### Kütteõli

| Aasta | Tavaline maksumäär | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 1.2 koostoimes lõikega 4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 54 lõike 2 punktile 1 koostoimes lõikega 3 | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 1.4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 58 lõike 2 punktile 1 C 39/2005 | Maksude netosumma | Ühenduse alammäär |
|---|---|---|---|---|---|
| | eurodes 1 000 l kohta | | | | |
| kuni 31.3.1999 | 40,90 (1) | | | | |
| alates 1.4.1999 | 61,35 (2) | | | | |
| 2000 | 61,35 (2) | | | | |
| 2001 | 61,35 (2) | 16,36 | 40,90 | 4,09 (3) | 18,00 (5) |
| 2002 | 61,35 | 16,36 | 40,90 | 4,09 (3) | 18,00 (5) |
| 2003 | 61,35 | 8,18 | 40,90 | 12,27 (4) | 18,00 (5) |
| 2004 | 61,35 | 8,18 | 40,90 | 12,27 (4) | 21,00 (6) |
| 2005 | 61,35 | 8,18 | 40,90 | 12,27 (4) | 21,00 (6) |
| 2006 | 61,35 | 8,18 | 40,90 | 12,27 (4) | 21,00 (6) |

(1) Kuni 31. märtsini 1999 kohaldati kütteõlile maksumäära 80,00 Saksa marka 1 000 l kohta. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(2) Alates 1. aprillist 1999 kohaldati kütteõlile maksumäära 120,00 Saksa marka 1 000 l kohta. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(3) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 kindlaks määratud põhisummat 409 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(4) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 (alates 1. augustist 2006: energiamaksuseaduse § 54 lõikes 3) kindlaks määratud põhisummat 205 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(5) Alammäär vastavalt nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/82/EMÜ mineraalõlide aktsiisimäärade ühtlustamise kohta artikli 5 lõikele 3.

(6) Alammäär vastavalt nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 4 lõikele 1 koostoimes I lisa tabeliga C.

**Maagaas**

| Aasta | Tavaline maksumäär | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 3.2 koostoimes lõikega 4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 54 lõike 2 punktile 2 koostoimes lõikega 3 | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 3.4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 58 lõike 2 punktile 2 C 39/2005 | Maksude netosumma | Ühenduse alammäär |
|---|---|---|---|---|---|
| | eurot/MWh | | | | |
| kuni 31.3.1999 | 1,87 (1) | | | | |
| alates 1.4.1999 | 3,476 (2) | | | | |
| 2000 | 3,476 (2) | | | | |
| 2001 | 3,476 (2) | 1,308 | 1,84 (3) | 0,328 (4) | ühtlustamata |
| 2002 | 3,476 | 1,308 | 1,84 (3) | 0,328 (4) | ühtlustamata |
| 2003 | 5,50 | 1,464 | 3,00 | 1,036 (5) | ühtlustamata |
| 2004 | 5,50 | 1,464 | 3,00 | 1,036 (5) | 0,54 (6) (7) |
| 2005 | 5,50 | 1,464 | 3,00 | 1,036 (5) | 0,54 (6) (7) |
| 2006 | 5,50 | 1,464 | 3,00 | 1,036 (5) | 0,54 (6) (7) |

(1) Kuni 31. märtsini 1999 kohaldati maagaasile maksumäära 3,60 Saksa marka/MWh. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(2) 1. aprillist 1999 kuni 31. detsembrini 2001 kohaldati maagaasile maksumäära 6,80 Saksa marka/MWh. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(3) Maksumäära vähendamine vastavalt 1. augustil 2002 vastu võetud mineraalõliaktsiisi seaduse (BGBl. I, lk 2778) § 25 lõike 3a punktile 3.4.

(4) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 kindlaks määratud põhisummat 409 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(5) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 kindlaks määratud põhisummat 205 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(6) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 4 lõige 1 koostoimes I lisa tabeliga C.

(7) Ümber arvestatuna mõõtühikuks MWh (tabel C: 0,15/0,30 eurot gigadžauli (GJ) kohta, arvestatuna brutoküteväärtuse kohta).

**Vedelgaas**

| Aasta | Tavaline maksumäär | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 4.2 koostoimes lõikega 4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 54 lõike 2 punktile 3 koostoimes lõikega 3 | Maksumäära vähendamine vastavalt mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõike 3a esimese lause punktile 4.4 *alates 1. augustist 2006*: vastavalt energiamaksu seaduse § 58 lõike 2 punktile 3 C 39/2005 | Maksude netosumma | Ühenduse alammäär |
|---|---|---|---|---|---|
| | eurodes 1 000 kg kohta | | | | |
| kuni 31.3.1999 | 25,56 (1) | | | | |
| alates 1.4.1999 | 38,34 (2) | | | | |
| 2000 | 38,34 (2) | | | | |
| 2001 | 38,34 (2) | 10,22 | 25,56 | 2,56 (3) | 0,00 (5) |
| 2002 | 38,34 | 10,22 | 25,56 | 2,56 (3) | 0,00 (5) |
| 2003 | 60,60 | 14,02 | 38,90 | 7,68 (4) | 0,00 (5) |
| 2004 | 60,60 | 14,02 | 38,90 | 7,68 (4) | 0,00 (6) |
| 2005 | 60,60 | 14,02 | 38,90 | 7,68 (4) | 0,00 (6) |
| 2006 | 60,60 | 14,02 | 38,90 | 7,68 (4) | 0,00 (6) |

(1) Kuni 31. märtsini 1999 kohaldati vedelgaasile maksumäära 50,00 Saksa marka 1 000 kg kohta. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(2) 1. aprillist 1999 kuni 31. detsembrini 2001 kohaldati vedelgaasile maksumäära 75,00 Saksa marka 1 000 kg kohta. Parema võrreldavuse huvides on see toodud eurodes (ümberarvestus: 1 euro = 1,95583 Saksa marka).

(3) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 kindlaks määratud põhisummat 409 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(4) Ülevaatlikkuse huvides ei ole maksude netosumma puhul arvesse võetud mineraalõliaktsiisi seaduse § 25 lõikes 4 kindlaks määratud põhisummat 205 eurot. Individuaalne maksude netosumma sõltub tarbimiskogusest.

(5) Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/82/EMÜ mineraalõlide aktsiisimäärade ühtlustamise kohta artikli 6 lõige 3.

(6) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 4 lõige 1 koostoimes I lisa tabeliga C.

*II LISA*

**Andmed makstud, tagasimaksmisele kuuluvate ja tagastatud abisummade kohta**

| Abisaaja | Abikava raames makstud abi kogusumma (°) | Tagasimaksmisele kuuluv kogusumma (°) (põhisumma) | Tagastatud kogusumma (°) | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Põhisumma | Intressid |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

(°) Riigis kehtiv vääring miljonites.